

Ufficio Stampa della Provincia autonoma di Trento

Piazza Dante 15, 38122 Trento

Tel. 0461 494614 - Fax 0461 494615

uff.stampa@provincia.tn.it

COMUNICATO n. 2991 del 30/10/2024

Traduzione in cimbro

Zuargètt in Trentino di vorsitzarung vo ARGE ALP 2024-2025

[Cimbro] Åhevante von 25 von bimmat 2024 sin atz 24 von bimmat 2025 da autonome Provìntz vo Tria bart hám di vorsitzarung vo ARGE ALP, da arbat Kamòuschaft von alpinar redjongen. Åzonemma ditzia hoach Åmt auz in Kantòu Ticino, pittnar zerimònie bodase iz gehaltet in da Gottardo Arena vo Ambrì, in di redjond vodar Leventina, 50 km obar Bellinzona iztada gest di vitzevorsitzaren vodar autonome Provìntz vo Tria Francesca Gerosa pittnåndar pittar diridjénten von Åmt vor di zungmindarhaitn un auzantn sachandarn Elisabetta Sovilla.

Di Gerosa hatt genump toal pinn åndarn instituzionàln vortretar von zen redjongen vo ARGE ALP dar 55th Konferéntz von schaffar von govèrne, bodase iz gehaltet auz pan mòrgas. In trèff izta khent vürgetrakk a relatziong übar bia zo redjra in bolf nemmante an studjo gemacht von Lånt Tiròl nà in sèll boda iz khent auzgemancht vo Arge Alp 'z djar 2022. Dena hatta genump 'z bort di vitzevorsitzaren Gerosa, boda hatt gevorst, redante von bolf, zo halta kunt von peer boda lebet in di alpinar redjongen o, ombrómm disar argomént mocht o khemmen auzgeret pittnåndar. "Vor bazta ågeat in bolf, mochtma nèt untarschètzan in argomént, segante di problème peng ditzia vich boda soin haüt in Trentino un in åndre lendar, boda da nèt hám soine vortretar o", hatta khött di Gerosa.

"I hán gevorst zo reda von peer o, ombrómm i gloabe azta saibe mångl azta di alpinar lendar stian panåndar afty ditzia, i hán geböllt machan merchan bia bichte 'z iz mittarbatn zbisnen alln in lendar gianante übar in grantzan, zoa zo sbera mearar in Euròpa afty ditzia, un darzuar soin guat zo pensara projèkte pittnåndar o". Hatta no khött di vitzevorsitzaren.

Di Gerosa, vüarante in gruaz von vorsitzar Maurizio Fugatti un vodar gántzan provintziàl Djunta hatt gemacht bizzan ke 'z djar vodar trentinar vorsitzarung bart soin mearar übar projèkte vo lem, vo arbat von djungen boda lem in di lendar von pèrng. Disar tèma un di esperientzan gemacht von djungen boda lem in alpinar raum un haltn hert un gian nèt vort bart soin dar argomént von Prais Arge Alp 2025, boda bart khemmen auzgètt pròpio von Trentino.

Di schaffar von govèrno vo ARGE ALP, verte azta iz gest di konferéntz, hám untarschribet zboa briavan. Dar earst nà in tèma zornìrt vodar vorsitzarung von Kantòu Ticino 2023 – 2024 übar bia zo nütza pezzar 'z bazzar, an gruntliche elemént azma bill haltn lente da alpinar ekonomì. In tèkst khinta khött bia bichte 'z iz azta alle mang bizzan bazta khint getånt in di åndarn alpinar redjongan übar disan sachandarn un bia 'z izta o mångl zo haba hèrta naügarne idee. In dise zaitn boma sek hoatar bazta iz drå vürzokhemma peng in bèkslom von bèttar, 'z zil vor di djar boda khemmen iz vennen solutziongen boda mang gian guat in pratika zo geba zuar in Lentar zo rispundra pazaitn balda iz mångl.

Dar zboate briaf o geat å in bëkslom von bëttar: dar tèma, defatte, iz dar sèll zo arbata pittnåndar balda auzvalln naturàln katastrofe boda vürkhemmen pròpio peng in bëttar boda bëkslt asó bahémme. Dar briaf iz pròpio über bia ma mage vennen pittnåndar a stratedjì gelaich vor alle zo mindra di riskie bodada mang soin in alpinar raum un lekk vür z'arbata pittnåndar un schafft mearare spetzifege rakkomandatzionen.

Di konferéntz von schaffar von govèrno vo ARGE ALP hatt dena ågenump zo khöda daz soi hoatar über dar stratedjì makroredjonàl vor da alpinar redjong (EUSALP) vodar Européan Unionong. 'Z izta khent khött, defatte, ke ma mocht stercharn da politische vüarom: vor daz sèll di bölle vo alln in redjongan vo ARGE ALP iz azma åhef a politische diskusionsg zo vesta bazta mocht khemmen getånt vor earst in di djar boda khemmen.

Verte azta iz gest di Konferéntz von schaffar von govèrno, iztase gehaltet di zeremonie boda soin khent gëtt di Prais ARGE ALP 2024: da internatzionàl djuri hatt auzgeschaugt 19 projekte boda ågian bia zo nütza pezzar 'z bazzar, zbisnen disan soinda khent zornìrt di drai boda hám gebunnt.

Dar earst prais iz gånt dar Spetzializarate Tèknische Obarschual vo Bellinzona vor in projekti über bia zo stiana nà in bazzar von prünn vo baitom; dar zboate prais iz khent gëtt dar lombardesche firma Gargano ADV, vor in projekti gehoazt "AquaGuardi – Il Guardiano Digitale dell'Acqua"; dar draite prais in Südtiroler Bauerbund pinn projekti gehoazt "Wasser Pilot – Ottimizzazione dell'irrigazione nella praticoltura, agricoltura, frutticoltura e viticoltura".

Arge Alp iz an arbat kamòuschaft augelekk atz 12 von bimmat 1972 atz Mösern, in Tiról, pinn zil auzohalta un vürzovüara sachandarn boda soin nützlich vor alle un boda ågeat schiar 26 mildjü laüt. 'Z soinda toalnemmar vo Arge Alp 'z Taütschlånt pinn frai Lånt vodar Baviara, 'z Österraich pinn Lentar Vorarlberg, Tiról un Salzburg, 'z Beleschlånt pinn zboa autonomen Provintzan vo Poatzan un Tria un pittar Redjong Lombardia di Svatiz pinn Kantöü Graubünden, Sankt Gallen un Ticino.

Foto un pildar hergerichtet von Prèss Åmt

Download pildar un interviste [da](#):

<https://www.youtube.com/watch?v=KjxUOMT8ny4&t=2s>

<https://www.youtube.com/watch?v=O5g1Giuw3PA&t=34s>

Übarsetzt von Schaltarle vor di zung von Toalkamou vodar Zimbar Hoachebene

(cdt)